

Roer på dagsordenen

Beregning: Det er vigtigt at vælge en plan, som passer til bedriftens egne forhold, og ikke blot en som man har hørt kollegerne snakke om. Det kræver beregninger med udgangspunkt i bedriftens egne data.

Af Peter Hvid Laursen og
Jakob Krog, VFL

Dårlige dyrkningsår for majs og samtidig stigende kornpriser har i den grad sat roedyrkning på dagsordenen, når mælkeproducenter snakker foder. Men strategien bag bedriftens foderforsyning skal sikre en konkurrencedygtig og stabil leverance af godt foder – år efter år. Derfor er det vigtigt at vælge en plan, som passer til bedriftens egne forhold, og ikke blot en som man har hørt kollegerne snakke om. Det kræver beregninger med udgangspunkt i bedriftens egne data.

Kendskabet til nudriften

Hvis ikke man kender den aktuelle status, er det svært at dokumentere værdien af at foretage en ændring. Derfor vil en analyse af resultaterne fra årsrapporten 2012 være et godt sted at starte. Driftsgrensanalysen i rapporten giver god mulighed for at sætte fokus på fremstillingsprisen for bedriftens grovfoder i det forgangne år. Når man skal et stykke dybere ned i tallene, vil det nyudviklede 'Foder-Mark-System' (FMS) – tidligere kendt som 'MarKo' – være en god hjælp. Her er det muligt at regne videre på bedriftens oplysninger om egne maskiner og dermed komme væsentligt nærmere fremstillingsprisen for de enkelte afgrøder.

Roer kræver tid

I løbet af efteråret og vinteren har det ikke skortet på

lovprisninger af muligheder ved at tage roerne ind i markplanen. Det skyldes både udbyttepotentialet og ikke mindst omtalen af dyrkningssikkerheden i roerne sammenlignet med majs. En anden årsag til interessen for roer kunne være, at afgrøder med højt udbytte pr. hektar har en øget konkurrenceevne, når kornprisen er høj, og spørgsmålet er derfor, om det seneste års priser på korn er højt eller blot den nye norm.

I samme stund er det dog værd at overveje, hvorfor der ikke er flere roer i sædskiftet allerede. Det hænger formentligt sammen med, at roernes store udbyttepotentiale kræver en tilsvarende ekstra indsats både ved etablering, ukrudtsbekæmpelse, høst, lagring og udtagning.

Erfaringerne fra tidligere studier viser, at der går cirka 15 minutter mere arbejds- og maskintid til udfodring pr. dag på en bedrift med 200 årskøer, når der fodres med roer. Det svarer til 55 timer pr. år. Når dette sammenholdes med oplysninger fra grovfodermatchen, hvor der blev opgjort omkostninger til udfodring og fremskrevet til 2013, vil det dreje sig om et beløb i størrelsesordenen 500 kr. pr. time og dermed en meromkostning på cirka 27.500 kr. ud over det, der er regnet ind i normerne. Og den egentlige pris er naturligvis afhængig af, hvordan man kan stille det an på den enkelte bedrift.

Forskellige forhold og resultater

Mulighederne for at regne på forskellige foderforsyningsstrategier i FMS kan vises med en beregning på en bedrift i Nordjylland med 200 køer. Ydelseniveauet er på 10.000 kg EKM pr. årsko, og foderrationerne er optimeret i NorFor. Der er 200 hektar jord i omdrift på JB 5-6. Udgangspunktet for den nuværende grovfoderforsyning er baseret på en foderration med 4,9 FEN græsensilage og 9,8 FEN majselsæd.

Hvis man i første omgang forventer normudbyttet på 13.000 FEN roer, 9.500 FEN slætgræs og 11.000 FEN majselsæd, viser beregningen, at produktionsresultatet er cirka 20.000 kr. lavere, såfremt bedriften skifter til en foderration med 2,9 FEN roer, 8,6 FEN græsensilage og 4,5 FEN majsensilage.

Men årsagen til at lave beregningen var jo netop at udbyttet i majs ikke var på højde med normerne. Med en ændring af majsudbyttet til 8.000 FEN bliver resultatet ændret væsentligt, og nu viser beregningen, at alternativet med roer i foderplanen er cirka 130.000 kr. bedre end den nuværende fodring.

Stor forskel mellem normer og faktiske omkostninger

Begge resultater ovenfor er baseret på normer for maskinomkostninger og har dermed kun til formål at demonstrere metoden, der anvendes i FMS, hvor man kan tilpasse både

udbyttet og maskinomkostninger, så de svarer til noget, der er tæt på egne forhold, og dermed kan bruges til beslutningsstøtte i forhold til foderforsyningsstrategien.

Er der store forskelle mellem det aktuelle niveau og de værdier, som anvendes i normer og kalkuler, er der risiko for, at man ikke opnår den beregnede forbedring. Derfor kan en analyse af de aktuelle maskinomkostninger være med til at klarlægge, hvor stor en forbedring man burde kunne opnå ved blot at forbedre den nuværende foderproduktion.

Forbedret resultat kommer ikke af sig selv

Beregninger alene skaber naturligvis ikke fremgang. De er blot et værktøj, der kan anvendes til at skabe overblik over, hvor stort potentiale er ved at skifte den nuværende fodring ud med en ny plan. Den egentlige økonomiske konsekvens af ændringen hænger uløseligt sammen med, hvordan strategien implementeres på bedriften. Og dermed om man evner at leve op til de forudsætninger, man har stillet op i beregningerne. Den nuværende situation er kendt, men hvis det forventede merudbytte i roemarken udebliver, så tynder det hurtigt ud i fordelene. Omvendt må man også konstatere, at de, der intet ændrer, står tilbage med det samme, som de havde i forvejen.